

KANADA, KATOLİK KİLİSESİ VE SÖMÜRGECİLİK GEÇMİŞİNİN GÜNAHLARI

Teoman Ertuğrul TULUN-Mehmet Oğuzhan TULUN

Analist/Analist

Analiz No : 2021 / 26

27.07.2021

Giriş

2021 Mayıs ayında, Kanadanın eyaletlerinden British Columbia'da Katolik Kilisesi yönetimindeki zamanın Kamloops Kızılderili Yatılı Okulunda 215 Yerli çocuğun kemiklerinin bulunması, yalnızca bu ülkede değil, dünya genelinde öfkeye ve üzüntüye sebep olmuştur. Kemiklerin bazılarının üç yaşındaki çocuklara ait olduğuna inanılmaktadır. Söz konusu keşfi takiben aramalar başka isimsiz mezarlar olabileceği varsayımına dayanarak devam etmektedir. Nitekim Saskatchewan eyaletinde, Katolik Kilisesi idaresindeki eski Marieval Kızılderili Yatılı Okulunun yakınlarında 751 isimsiz mezar bulunmuştur.[1] Bunu takiben, daha önceki örneklere benzer şekilde, Katolik Kilisesi idaresindeki British Columbia'daki eski yatılı Saint Eugene Misyoner Okulunun yakınlarında 182 isimsiz mezara rastlanmıştır.[2] Yerli nüfusun asimilasyonu politikası doğrultusunda araç olarak kullanılan bu yatılı okulların geçmişinin, Kanadanın sömürgecilik tarihindeki önemli ve acı bir sayfa olduğunun kaydedilmesi gerekmektedir.

Kanadanın yerli halkları için birçok terminolojinin kullanılmış olduğunun ve söz konusu terimlerin kullanılışı konusunda sürekli bir tartışma yaşandığının not edilmesi gerekmektedir. Aborjin (*Aboriginal*), Kızılderili (*Indian*), Yerli (*Native*), İlk Halklar (*First Peoples*), İlk Uluslar (*First Nations*) ve Yerliler (*Indigenous*) bu terimler arasında yer almaktadır.[3] 1982 tarihli Kanada Anayasasının 35inci Bölümüne göre, Kanadanın aborijin halkları (*aboriginal peoples*) arasında Kızılderili (*Indian*), Eskimo (*Inuit*) ve Melez (*Métis*) halkları da yer almaktadır.[4] Aborjin halkları terimi bu manada günümüz Kanadasını oluşturan toprakların asıl sakinleri olan tüm halkları kapsayan hukuki bir terimdir. Ancak, Aborjin halkları terimi zamanla kullanılmaz hale gelmiş ve yerini yerli halklar terimi almıştır.

Bu bağlamda, bu insanlar için Birleşmiş Milletler Yerli Halkların Hakları Bildirisinin (UNDRIP) ilkeleri çerçevesinde genellikle çoğul olarak yerli halklar terimi kullanılmaktadır.

UNDRIP, BM Genel Kurulu tarafından 13 Eylül 2007 tarihinde 144 lehte, 4 aleyhte (Avustralya, Kanada, Yeni Zelanda ve Amerika Birleşik Devletleri) ve 11 çekimser oyla kabul edilmiştir. Ancak Bildirinin kabul edilmesinden bu yana Kanada ve Bildiri aleyhinde oy veren diğer üç ülke tutumlarını değiştirip Bildiriyi desteklemiştir.[5] Başlangıçta verilen bu Hayır oyunun sebebini daha iyi anlayabilmek için, İngiliz İmparatorluğunun sömürgecilik politikasına kısaca değinmek gerekmektedir.

Keşif Doktrini, batı Avrupalı sömürgecilerin keşfettikleri ve Hristiyanların yaşamadığı topraklara yönelik iddialarını meşru kılmak üzerine kullanılan bir çerçeve oluşturmaktadır. Söz konusu doktrinde, Hristiyan olmadıkları için insan dışı varlıklar olarak kabul edilen yerli halklara ait topraklara Latince kökenli bir terim olan ve kimseye ait olmayan topraklar"[6] anlamına gelen *terra nullius* kavramı çerçevesinde serbestçe el konulabileceği öngörülmüştür. Birleşmiş Milletler 2012 yılında Keşif Doktrinini yerli halkların günümüzde karşılaştığı bütün ayrımcılığın ve ötekileştirmenin utanç verici kökeni olan onbeşinci yüzyıl Hristiyan ilkesi[7] olarak kınamıştır.

Avustralya, Kanada ve Yeni Zelandanın yerli halkları İngiliz İmparatorluğunun sömürgecilik vizyonu çerçevesinde 19'uncu yüzyılda kendi ülkelerinde azınlık haline dönüşmüşlerdir. Söz konusu vizyona göre bu insanların medenileştirilmesi gerekmekteydi, medenileştirilmeleri için de Hristiyan olmaları ve asimile edilmeleri bir zorunluluktu. Bu kapsamda, yeni nesillerin şekillendirilmesine yönelik her zaman özel bir ilgi mevcut olduğu için, asimilasyon politikası doğrultusunda çocuklara ayrı bir dikkat gösterilmiştir. Bu faaliyetleri yürüten misyonerler, öğretmenler ve sosyal görevliler, bu insanları kurtarma isteği ile hareket etmişler; ancak bu süreçte çocuklar ailelerinden, topluluklarından, dillerinden ve kültürlerinden zorla koparılmışlardır. Hatta 20'nci yüzyılın ikinci yarısında, bir halkı ve kültürü değiştirmek amacıyla çocukları ailelerinden koparmak zulüm olarak kabul görmeye başlanmış ve BM tarafından resmen bir tür soykırım olarak kabul edilmiştir. Bu bağlamda, 1948 BM Soykırım Suçunun Önlenmesi ve Cezalandırılması Sözleşmesi (Madde II/e) bir gruba mensup çocukları zorla bir başka gruba nakletmek bir soykırım eylemi olarak tanımlamaktadır.[8]

Kanadadaki Sömürgeci Asimilasyon Politikasına Dayanan Yatılı Okul Sistemi

Kanadadaki yatılı okullar konusundaki akademik kaynaklar, bu sistemin kökenini Fransızlaştırma politikasına ve 17'nci yüzyılın başlarındaki Fransız sömürgecilerin uygulamış oldukları yöntemlere kadar geriye götürmektedir.[9] Bu bağlamda gerek medenileştirme politikasının gerek yatılı okul uygulamasının Kanadaya ilk olarak Fransız sömürge yönetimi tarafından getirilmiş olduğu belirtilmektedir.[10] Akademik kaynaklar Fransızların yerlileri Hristiyanlığı kabul etmeye, Fransız medeniyetini öğrenmeye ve Fransız kültürüne dayalı düzenli bir yaşama alıştırmaya çalışmış olduklarını ileri sürmektedir. Ayrıca, söz konusu politikanın en önemli sebebinin yerli nüfus tarafından Fransız Kraliyetinin otoritesinin ve egemenliğinin tanınmasının ve ona boyun eğilmesinin [11] sağlanması olduğu vurgulanmaktadır. Bu kaynaklara göre söz konusu Fransızlaştırma politikası, başlangıçta Fransız göçmenlerle birlikte bütünleşmiş köylerde yaşayan, kültürlü yerli nüfus bileşimi şeklinde tek bir ırkın yaratılmasını amaçlamıştır. Sonrasında strateji,

misyonerlerin gözetiminde ayrılmış yerleşim yerlerinin oluşturulması olarak değiştirilmiştir. Bu amaçla, Cizvitler gibi çeşitli Hristiyan tarikatlar tarafından teolojik papaz okulları kurulmuştur. Bu okullar yerli çocuklara, onları Fransız olarak yetiştirmek gayesiyle ağırlıklı olarak Hristiyan dinini ve Fransızca dilini öğretmiştir. Ancak, ebeveynlerin çocuklarından vazgeçme konusundaki isteksizliği, yüksek sayıda okulu bırakma ve Avrupa hastalıklarından kaynaklanan öğrenci ölümleri nedeniyle bu okullara karşı kuvvetli bir direnç oluşmuştur. Bunun sonucu olarak, Fransız sömürge yönetimi dönemindeki zorunlu eğitim sistemi başarısız olmuştur.

Fransanın, Yedi Yıl Savaşındaki yenilgisinden ve 1763 yılında imzalanan Paris Antlaşması ile Kuzey Amerikadaki varlıklarının neredeyse tamamını İngiltere bırakmasından sonra, İngiltere İmparatorluğu özerk koloniler üzerindeki hâkimiyetini sıkılaştırmış, yerli halkların isyanı karşısında batı Avrupalı yerleşimcilerin yayılmasını durdurmuş ve Kraliyet Bildirisi'ni ilan etmiştir. Bu ara dönem, ABD ile İngiltere arasında gerçekleşen 1812 Savaşına kadar devam etmiştir. 1830lu yıllarda ise, yerli halklara yönelik İngiliz politikası, Fransızların bir önceki yüzyılda yapmaya gayret ettiği şekilde onları eğitim yoluyla medenileştirme olarak değişmiştir. Bu bağlamda, sömürgeci hükümet yerli halklar için okullar inşa ederek işletmeye başlamış ve çok sayıda yeni okullar açılmıştır.

Söz konusu okulların yönetimi büyük ölçüde misyoner kuruluşlara bırakılmış ve okulların kurulma ve işletme masrafları ağırlıklı olarak sömürgeci hükümet ile misyoner grupları arasında paylaşılmıştır. 1867 tarihli İngiliz Kuzey Amerika Yasası uyarınca, yerli halklarla ilgili meseleler -eğitim de dahil olmak üzere- tüm yönleriyle Kanada federal hükümetinin sorumluluğu haline gelmiştir.[12] Bu sorumluluk kapsamında hükümet, diğer federal asimilasyon politikalarıyla bağlantılı olarak, Kanada genelinde daha fazla yatılı okul kurmaya başlamıştır. Yetkililer çocukları ailelerinden ve aşina oldukları çevrelerinden uzaklaştırma stratejisinin bir parçası olarak, çoğu zaman ailelerinin bulunduğu topluluklardan uzak okullara yerleştirmiştir. 1920 yılında Kızılderili Yasası uyarınca her yerli çocuğun bir yatılı okula gitmesi zorunlu hale gelmiş ve başka herhangi bir eğitim kurumuna gitmesi yasadışı hale getirilmiştir.[13] 1930lu yıllara gelindiğinde federal hükümet, yatılı okul sisteminin hedefleri karşılayamadığı sonucuna varmıştır.[14] Sonrasında bu okullardaki eğitimin amacının asimilasyondan entegrasyona dönüştüğü bir dönem gelmiştir.[15] Ancak, yerli çocukların devlet yetkilileri tarafından ailelerinden koparılmaları 1960lı ve 1970li yıllara kadar büyük ölçüde devam etmiştir. Bu okulların kapatılması konusunda zaman zaman tartışmalar olsa da yatılı okul sistemi 1960lı yılların sonuna kadar çoğunlukla değişikliğe uğramadan sürdürülmüş ve yatılı okulların işletilmesi süresi federal hükümetin okulları kapatma ve entegrasyon politikasına karşı çıkan kiliselerden -en çok da Katolik Kilisesi'nden (özellikle 1960'ların Sessiz Devrimi'ne kadar ayrıcalıklı muamele gördüğü Fransızca konuşan Quebec eyaletinde)- alınan sürekli destek ile uzatılmıştır.[16]

1969 yılında, Kızılderili İşlerinden Sorumlu Daire sistemin yönetimini devralmış ve kilisenin yatılı eğitimdeki yetki ve sorumluluğuna son vermiştir. Bu arada hükümet ayrımcılığı durdurmaya karar vermiş ve yerli öğrencilerin devlet okullarına kaydedilmesine başlanmıştır. 1969 yılından itibaren Kanadadaki yatılı okulların sayıları azalmaya başlamıştır. 1970 yılında, Kızılderili İşlerinden Sorumlu Daire geriye 56 okulun kaldığını

hesaplamıştır. 1980 yılına gelindiğinde, aynı kuruluş geriye 16 okulun kaldığını, on yıl sonra ise 11 okulun kaldığını rapor etmiştir. 1996 yılında türünün son örneği olan Saskatchewan'daki Gordon Reserve Kızılderili Yatılı Okulu kapatılıp yıkılmıştır. 1999 yılına gelindiğinde ise Kızılderili İşlerinden Sorumlu Daire faaliyetine devam eden yatılı okul kalmadığını duyurmuştur.[17] Özetle, yatılı okul sistemi resmen 1880lerden 1990lara kadar yürürlükte kalmıştır.

Yerli halkların değerlendirmelerine göre söz konusu yatılı okul sistemi çocukları uzun süre ailelerinden zorla ayırıp, onların kendi kökenlerini ve kültürlerini tanımalarını ve kendi dillerini konuşmalarını yasaklamıştır. Bu katı kuralların çiğnenmesi durumunda çocuklar ağır bir biçimde cezalandırılmıştır. Bu yatılı okulların eski öğrencileri okul görevlilerinden korkunç fiziksel, cinsel, duygusal ve psikolojik istismar gördüklerinden söz etmişlerdir. Söz konusu okullar yerli öğrencilere çoğunlukla dua ve tarımda el emeğine, ahşap işçiliği gibi hafif sanayiye, çamaşır yıkama ve dikiş dikme gibi ev işlerine yoğunlaşan, genellikle yalnızca düşük notlar almaya yetecek uygun olmayan bir eğitim sağlamıştır.[18]

Kızılderili Yatılı Okullarına Dair Çözüm Mutabakatı ile Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu

Kanadanın yerli halklarının ülkenin geri kalanıyla olan ilişkisini araştırmak hedefiyle 1991 yılında Aborjin Halkları Kraliyet Komisyonu (RCAP) kurulmuştur. RCAP, 1996 yılında yayınladığı nihai raporunun bir bölümünü yatılı okullara ayırmıştır.[19] 4000 sayfalık belge yerli halklar, yerli olmayan halklar ve Kanadadaki hükümetler arasındaki ilişkinin değişmesi yönünde çağrıda bulunan 440 tavsiye içermektedir.[20]

Mayıs 2006da Kızılderili Yatılı Okullarına dair Çözüm Mutabakatı (IRSSA) ilgili tüm taraflarca resmen onaylanmıştır. Mutabakat çerçevesinde eski yatılı okul öğrencilerine ortak deneyim ödemesi adı altında parasal tazminat ve yatılı okulda kaldıkları yıllara göre ek tazminat verilmiştir. Mutabakat ayrıca eski öğrencilerin cinsel ve fiziksel istismar iddialarının araştırılması için bir Bağımsız Değerlendirme Sürecinin oluşturulmasına, Aborjin Şifa Vakfına iyileştirme programlarına devam edebilmesi için 125 milyon Kanada doları ödenmesine, yerel ve ulusal anma projelerinin desteklenmesi için ek fon sağlanmasına ve 5 yıl süreli bir Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu'nun kurulmasına dair hükümler içermektedir.

Haziran 2008de, federal hükümet yatılı okul sisteminin yaratılması ve işletilmesindeki rolü konusunda en sonunda resmen özür dilemiştir. Dahası, yatılı okulların işletilmesinde yer alan kiliseler de resmi özürde bulunmuşlardır. Birleşik Kanada Kilisesi 1986 yılında ilk özür dileyen kilise olmuştur. Bunu takiben, 1991 yılında Anglikan Kilisesi, Kanada Katolik Piskoposlar Konferansı ve Kusursuz Marye Kendini Adamış Misyonerlik (*Missionary Oblates of Mary Immaculate*) özürlerini beyan ederken, Presbiteryen Kilisesi de 1994 yılında özür dilemiştir. Katolik Kilisesi bu konuda henüz bir özürde bulunmamıştır. Ancak, özellikle Saint Eugene Misyoner Okulunun yakınında isimsiz mezarların keşfedilmesini takiben özürde bulunulması konusunda Katolik Kilisesine yapılan (Kanada Başbakanı Justin Trudeau'nın da destek verdiği) baskılar artmıştır. Kilisenin söz konusu baskılara karşı nasıl

tepki vereceği bilinmemektedir. Mağdur edilmiş yerli halklardan oluşan bir heyetin Katolik Kilisesi'nin ruhani lideri Papa Fransuva ile görüşmek ve papalıktan resmi özür talebinde bulunmak amacıyla bu yılın Aralık ayında Vatikana gideceği bildirilmektedir[21] Söz konusu isimsiz mezarların keşfinin ve sonrasındaki kamuoyu öfkesinin ardından Kanadadaki birçok Katolik kilisesi tahrip edilmiş ve kundaklama saldırılarına maruz kalmıştır.[22]

Hakikat ve Uzlaşma Komisyonu nihai raporunda yatılı okul sistemini, bir kültürel soykırım olarak nitelendirmiştir.[23] Bu bağlamda, Komisyonun raporunda aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

> Bir asırdan uzun bir süredir Kanada'nın Aborjin politikasının temel hedefleri Aborjin yönetimlerini ortadan kaldırmak; Aborjinlerin haklarını görmezden gelmek; Antlaşmaları feshetmek; bir asimilasyon süreci aracılığıyla, Aborjin halklarının Kanada'da farklı yasal, sosyal, kültürel, dini ve ırksal varlıklar olarak mevcudiyetlerinin sona erdirilmesini sağlamak olmuştur. Yatılı okulların kurulması ve işletilmesi bu politikanın ana unsuru olmuş ve bunu tarif edebilecek en iyi terim **kültürel soykırım**dır [vurgu yazar tarafından eklenmiştir]
>
> Fiziksel soykırım, hedeflenen bir grubun üyelerinin toplu olarak öldürülmesi; biyolojik soykırım, grubun üreme kapasitesinin yok edilmesidir. Kültürel soykırım, grubun bir grup olarak devam etmesine izin veren yapılarının ve uygulamalarının yok edilmesidir. Kültürel soykırım uygulayan devletler, hedeflenen grubun siyasi ve sosyal kurumlarını yok etmeyi amaçlamaktadırlar.[24] [1948 Soykırım Sözleşmesi yalnızca soykırım terimini tanımlamakta olup, soykırım çeşitlerine yer vermemektedir. Bu nedenle, fiziksel/biyolojik/kültürel soykırım gibi terimler halihazırda uluslararası hukukta tanınmamıştır.]

Sonuç

Sömürgeciliğin Avrupalı emperyalist güçlerin öngörülen ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla yapıldığı genellikle kabul edilen bir görüştür.[25] Ancak sömürgeciliğin tarihi incelendiğinde her zaman Avrupalı □□□□□□□ olarak sunulan emperyalist ülkelerin esasen Batı Avrupa ülkeleri olduğu görülecektir. Avustralya, Kanada, Yeni Zelanda ve ABD, emperyalist batı Avrupa ülkelerinden biri olan İngiltere'nin deniz aşırı uzantılarıdır.

Yukarıdaki açıklamaların ortaya koyduğu üzere sömürgeciliğin temel gerekçesi, Hristiyanlığı ve Hristiyanlığın inanç sistemine dayalı Avrupa-merkezli bir medeniyet anlayışını yerli halklara dayatmaya yönelik sözde bir ihtiyaca dayanmaktadır. Dünyadaki yerli halklara Hristiyanlığı dayatmanın ne ahlaki ne de yasal bir zemini vardır. Ayrıca Keşif Doktrini yerli halkların binlerce yıldır yaşadığı sömürgeleştirilmiş topraklar üzerinde meşru bir talebe temel teşkil edemez. Bu bağlamda şu hususun göz önünde bulundurulması gerekir: yerli halkların ihtiyaçlarını karşılayan kendi yerli siyasi, ekonomik ve kültürel sistemleri mevcuttu ve kendilerinin medenileştirilme ve Hristiyanlaştırılma yönünde ne ihtiyaçları ne de talepleri vardı.

Bir bütün olarak ele alındığında sömürgecilik süreci dönemin batı Avrupa inanç ve değerlerinin belirli bir kısmının dünyanın yerli halklarına dayatılabilecek evrensel değerler olarak ilan edilmesini kapsayan üstünlükçü bir varsayıma dayanmaktadır.[26] Diğer kıtalara yaygınlaştırılan batı Avrupa değerlerinin bu şekilde evrenselleştirilmesi, yerli halklara yatılı okul sisteminin dayatılmasının başlıca gerekçesi ve mantığı işlevini görmüştür. Bu bakımdan yerli halklara dayatılmış olan Kanada yatılı okul sistemi geçmiş yüzyılların emperyalizm tarihinin bir parçasıdır. Esasen eğitim, sömürgeciliğin hem hedefi hem de aracı olmuş, daha geniş emperyalist ideolojik hedefler için bir araç olarak hizmet eden sömürge yapılanması olarak kullanılmıştır.

Günümüz dünyasında batı Avrupa'nın belirli bir takım inanç ve değerlerini alıp onları evrensel ilke ve değerler olarak sunan ve çeşitli yollarla diğer ülke halklarına dayatmaya çalışan üstünlükçü sömürgeci tip yaklaşımların mevcudiyetinden bahsetmek hala mümkündür. Bu çerçevede geçmiş yüzyılların tüm sömürgeci ülkelerinin, Kanada'nın yatılı okul uygulaması konusunda yaptığı ve halen yapmakta olduğu biçimde geçmişlerinin günahlarıyla yüzleşmesi gerektiği düşünülmektedir. Dünyanın en demokratik ve çoğulcu ülkelerinden biri olarak tanınan Kanadanın, önümüzdeki yıllarda çok daha fazla içsel değerlendirmede bulunmak zorunda kalacağı söylenebilir.

Dünyanın en büyük ve en güçlü Hristiyan mezhebini temsil eden Katolik Kilisesi'ne gelince; Kilise, batı Avrupa sömürgeciliğinin yayılmasında ve dayatılmasında etkili olmuştur. Kanada'daki yerli çocukların isimsiz mezarlarının keşfedilmesinden önce Kilise, esasen son 20-30yılda birçok ülkeyi kapsayan cinsel istismar iddialarıyla yüzleşmek durumunda kalmıştır. Görünüşe göre Kilise şimdi başka bir büyük skandalla karşı karşıyadır. Kilisenin bu skandallarla zedelenen itibarını nasıl düzelteceğini zaman gösterecektir.

**Fotoğraf: https://www.thestar.com/*

***Bu Analiz yazısının aslı İngilizce olarak kaleme alınmıştır. AVİM Çevirmeni Ahmet Can Öktem makalenin tercümesine katkı sağlamıştır.*

[1] Holly Honderich, Why Canada Is Mourning the Deaths of Hundreds of Children, *BBC News*, July 2, 2021, https://www.bbc.com/news/world-us-canada-57325653.

[2] Alex Migdal, 182 Unmarked Graves Discovered near Residential School in B.C.s Interior, First Nation Says, *CBC News*, June 30, 2021, https://www.cbc.ca/news/canada/british-columbia/bc-remains-residential-school-interior-1.6085990.

[3] Terminology of First Nations, Native, Aboriginal and Metis (Aboriginal Infant

Development Program, 14 Temmuz 2010), https://web.archive.org/web/20100714021655/http://www.aidp.bc.ca/terminology_of_native_aborigina

[4] Constitution Act, 1982 (The Solon Law Archive, 28 Haziran 2019), Part I Canadian Charter Of Rights And Freedoms, https://www.solon.org/Constitutions/Canada/English/ca_1982.html.

[5] United Nations General Assembly, United Nations Declaration on the Rights of Indigenous Peoples (United Nation Department of Economic and Social Affairs, 13 Eylül 2007), A/61/L.67, https://www.un.org/development/desa/indigenouspeoples/declaration-on-the-rights-of-indigenous-peoples.html.

[6] Alberta Teachers Association, Concepts And Policies Of Assimilation, Information site, Chapter 17: Concepts And Policies Of Assimilation, erişim 01 Temmuz 2021, https://www.teachers.ab.ca/SiteCollectionDocuments/ATA/For%20Members/ProfessionalDevelopment/WT-16q%20Policies%20of%20Assimilation-WEB.pdf.

[7] United Nations Department of Economic and Social Affairs, Impact of the Doctrine of Discovery on Indigenous Peoples (United Nations, 01 Haziran 2012), https://www.un.org/en/development/desa/newsletter/desanews/dialogue/2012/06/3801.html .

[8] Andrew Armitage, *Comparing the Policy of Aboriginal Assimilation. Australia, Canada, and New Zealand.*, 1st bs (Vancouver: UBCPress, 1995), 2-6.

[9] John S. Milloy, *A National Crime: The Canadian Government and the Residential School System*, Illustrated edition, Manitoba Studies in Native History /Critical Studies in Native History 2 (University of Manitoba Press, 1999), 13-14.

[10] Milloy, 14.

[11] J. Jaenen Cornelius, Education for Francization: The Case of New France in the Seventeenth Century, içinde *Indian Education in Canada*, ed. J. Barman Y, Y Hébert, ve D. McCaskill, c. The Challange, 1 c., Nakoda Institute Occasional Paper 2 (Vancouver: UBC Press, 1986).

[12] Jerry P. White ve Julie Peters, A Short History of Aboriginal Education in Canada (Aboriginal Policy Research Consortium International (APRCI), 2009), 15-17, https://core.ac.uk/download/pdf/61687944.pdf.

[13] Erin Hanson, Daniel P. Games, ve Alexa Manuel, The Residential School System, *Indigenous Foundations*, 2020, 7.

[14] Truth and Reconciliation Commission of Canada, *The Final Report of the Truth and Reconciliation Commission of Canada: Canadas Residential Schools: The History, Part 2 1939 to 2000*, 1-2 c. (Montreal: McGill-Queens University Press, 2015), https://ehprnh2mwo3.exactdn.com/wp-content/uploads/2021/01/Volume_1_History_Part_2_English_Web.pdf.

[15] Truth and Reconciliation Commission of Canada, 10.

[16] Truth and Reconciliation Commission of Canada, 11.

[17] Truth and Reconciliation Commission of Canada, 103.

[18] Hanson, Games, ve Manuel, The Residential School System.

[19] A Timeline of Residential Schools, the Truth and Reconciliation Commission, Informational, CBC News, May 16, 2008, https://www.cbc.ca/news/canada/a-timeline-of-residential-schools-the-truth-and-reconciliation-commission-1.724434.

[20] Mary C. Hurley ve Jill Wherrett, The Report Of The Royal Commission On Aboriginal Peoples (Parliamentary Research Branch, Ekim 1999), PRB 99-24E, https://publications.gc.ca/Collection-R/LoPBdP/EB/prb9924-e.htm.

[21] Migdal, 182 Unmarked Graves Discovered near Residential School in B.C.s Interior, First Nation Says.

[22] Elizabeth Thompson, Unacceptable and Wrong: Trudeau Condemns Attacks on Churches, *CBC News*, July 2, 2021, https://www.cbc.ca/news/politics/trudeau-churches-arson-attacks-1.6088237.

[23] Truth and Reconciliation Commission of Canada, *The Final Report of the Truth and Reconciliation Commission of Canada: Canadas Residential Schools: The History, Part 1 1939 to 2000*, 1-1 c. (Montreal: McGill-Queens University Press, 2015), https://ehprnh2mwo3.exactdn.com/wp-content/uploads/2021/01/Volume_1_History_Part_1_English_Web.pdf.

[24] Truth and Reconciliation Commission of Canada, 3.

[25] Truth and Reconciliation Commission of Canada, 23-24.

[26] Truth and Reconciliation Commission of Canada, 24.

Yazar Hakkında :

Mehmet Oğuzhan Tulun AVİM'de Analist olarak görev yapmaktadır ve Ankara Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi doktora öğrencisidir. Çalışmaları Doğu Avrupa, Kafkasya, Asya,Türk-Ermeni ve Türkiye-Ermenistan ilişkileri, uluslararası suç ve tarih çalışmalarıyla ve din ile siyaset arasındaki etkileşimle odaklanmaktadır.

Teoman Ertuğrul Tulun , Avrasya İncelemeleri Merkezi'nde (Ankara) analisttir. Bilkent *Üniversitesi'nde Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi Bölümünde doktora adayıdır.* Avrupa Birliği Çalışmaları, Toplumsal Hareketler, Irkçılık ve Nefret Söylemi Çalışmaları ve Devlet İnşaası *alanlarında çalışmalar yapmaktadır.*

Atıfta bulunmak için: TULUN, Teoman Ertuğrul TULUN-Mehmet Oğuzhan. 2026. "KANADA, KATOLİK KİLİSESİ VE SÖMÜRGECİLİK GEÇMİŞİNİN GÜNAHLARI." Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM), Analiz No.2021 / 26. Temmuz 27. Erişim Ekim 30, 2026. https://www.avim.org.tr/public/index.php/tr/Analiz/KANADA-KATOLIK-KILISESI-VE-SOMURGECILIK-GECMISININ-GUNAHLARI

Süleyman Nazif Sok. No: 12/B Daire 3-4 06550 Çankaya-ANKARA / TÜRKİYE
Tel: +90 (312) 438 50 23-24 • **Fax**: +90 (312) 438 50 26
@avimorgtr
https://www.facebook.com/avrasyaincelemelerimerkezi
E-Posta: info@avim.org.tr
http://avim.org.tr

© 2009-2025 Avrasya İncelemeleri Merkezi (AVİM) Tüm Hakları Saklıdır